

Beata Molo, Anna Paterek, Marcin Lason

**ŚWIAT - EUROPA - NIEMCY. HISTORYCZNE I WSPÓŁCZESNE
PROBLEMY STOSUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH.
WPROWADZENIE**

Drodzy czytelnicy,

oddajemy w Wasze ręce szczególny numer „Krakowskich Studiów Międzynarodowych”. Jeszcze na początku 2020 r. planowano, że będzie on zawierał szereg artykułów naukowych nawiązujących do referatów, które miały być wygłoszone na międzynarodowej konferencji naukowej zorganizowanej z okazji 50-lecia pracy naukowo-dydaktycznej prof. dr. hab. Erharda Cziomera. Niestety ten pełen wielu trudnych doświadczeń rok przyniósł ze sobą jedno wydarzenie, które szczególnie silnie odczuła społeczność akademicka Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie i wielu innych uczelni zarówno w Polsce, jak i w Niemczech. Śmierć prof. Cziomera oznacza wielką stratę dla nauki polskiej i niemieckiej, zwłaszcza dla stosunków międzynarodowych i nauk o polityce, a także dla jego rodziny, przyjaciół, współpracowników i studentów. Profesor pozostawił po sobie lukę, którą trudno będzie wypełnić.

Jako pracownicy kierowanej przez Erharda Cziomera Katedry Stosunków Międzynarodowych postanowiliśmy podjąć próbę upamiętnienia Go w sposób, jaki wydał nam się najwłaściwszy, pamiętając o zaangażowaniu Profesora w pracę naukową.

Profesor Cziomer był redaktorem „Krakowskich Studiów Międzynarodowych” od 2005 r. Zawsze przykładał do tej pracy niezwykłą wagę, pieczołowicie przygotowując koncepcję numeru, pilnując jakości i terminowości przekazywanych materiałów, wreszcie pisząc rozbudowane wstępy. Cieszył się z faktu, że

Jego numer często składał się z dwóch części. Cóż zatem może być lepszym wyrazem uznania dla naszego Mistrza niż wydanie „Krakowskich Studiów Międzynarodowych” w 2020 r. składających się z dwóch tomów dedykowanych Jego pamięci? Dodatkowo poświęconych tak szerokiej problematyce, jaka miała zostać poruszona na jubileuszowej konferencji naukowej Profesora. Stąd zbiorczy tytuł naszego wydawnictwa: *Świat – Europa – Niemcy. Historyczne i współczesne problemy stosunków międzynarodowych*. Znalazło się w nim miejsce dla szeregu ważnych problemów współczesnych stosunków międzynarodowych związanych z podmiotami, jakie w swoich publikacjach często przywoływał prof. Cziomer. Autorzy artykułów – przyjaciele, współpracownicy i doktoranci, nasze środowisko naukowe, wszyscy, którzy chcieli okazać szacunek Profesorowi, przeprowadzili analizy polityk takich państw jak: Stany Zjednoczone Ameryki, Chińska Republika Ludowa, Federacja Rosyjska czy Kanada. Sięgnęli do takich regionów jak Afryka czy Europa oraz poruszyli problemy współpracy międzynarodowej w ramach Unii Europejskiej, NATO i OBWE. Wreszcie odnieśli się do szeregu kwestii związanych z pozycją Niemiec i Polski na świecie, ich rolą oraz wyzwaniem, które stoją przed rządami tych państw. W dwóch numerach „Krakowskich Studiów Międzynarodowych” znalazło się zatem wszystko to, co było bliskie i towarzyszyło w badaniach prof. Cziomerowi.

***

Działalność naukowo-badawcza prof. Erharda Cziomera koncentrowała się wokół problematyki międzynarodowej, ze szczególnym uwzględnieniem historii i polityki zagranicznej Niemiec. W publikacjach indywidualnych i zbiorowych Profesor podejmował aktualne problemy rozwoju wewnętrznego i roli międzynarodowej Niemiec czy relacji polsko-niemieckich. W tym miejscu warto przywołać niektóre spośród zadań badawczych zrealizowanych przez prof. Cziomera w ciągu ostatnich lat, zwieńczonych nowatorskimi publikacjami książkowymi:

- w 2013 r. ukazała się monografia pt. *Rola Niemiec w kryzysie strefy euro po 2009 roku* (Oficyna Wydawnicza AFM, Kraków), będąca efektem projektu współfinansowanego przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej, w ramach którego prof. Cziomer starał się udzielić odpowiedzi na pytanie o rolę Niemiec „w rozwiązywaniu kryzysu strefy euro w kontekście ich interesów gospodarczych oraz ambicji politycznych”¹. W publikacji uwzględniona została także m.in. kwestia implikacji kryzysu strefy euro dla współpracy polsko-niemieckiej w Unii Europejskiej;
- w 2018 r. nakładem Oficyny Wydawniczej AFM wydana została monografia pt. *Wyzwania nowej roli międzynarodowej Niemiec w dobie globalizacji*,

---

¹ E. Cziomer, *Rola Niemiec w kryzysie strefy euro po 2009 roku*, Oficyna Wydawnicza AFM, Kraków 2013, s. 11.

krzysów gospodarczych i finansowo-politycznych po 2007 roku (projekt współfinansowany przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej). Wypełniła ona lukę w polskiej literaturze niemcoznawczej dotyczącej nowej roli międzynarodowej Niemiec, zwłaszcza w kontekście rozwiązywania międzynarodowych kryzysów gospodarczych, finansowych i politycznych po 2007 r.;

- na przełomie 2019 i 2020 r. miała ukazać się monografia *Nowy wymiar polityki Niemiec wobec Rosji. Główne wyzwania i problemy strategiczne w XXI wieku*, która – jak często podkreślał Profesor w rozmowach z nami – wieńczyłaby kilkudziesięcioletnie badania nad problematyką niemiecką, przede wszystkim nad relacjami Niemiec i Rosji. Niestety odejście Profesora spowodowało zawieszenie procesu wydawniczego.

***

Drugi tom wydawnictwa *Świat – Europa – Niemcy. Historyczne i współczesne problemy stosunków międzynarodowych* zawiera artykuły dotyczące szczególnie bliskiej prof. Erhardowi Cziomerowi problematyki niemcoznawczej i europejskiej.. Na część II: *Europa–Niemcy* złożyły się: przyczynek dotyczący problematyki badań niemcoznawczych w Polsce autorstwa Mariana Banacha, a także opracowania Bogdana Koszela (*Niemcy i język niemiecki w strukturach Unii Europejskiej w XXI wieku*), Janusza Józefa Węca (*Die programmatische Entwicklung der FDP in der Ostpolitik 1949–1969 im Lichte der neuen Quellen des Archivs des Deutschen Liberalismus*), Anny Paterek (*Niemiecka polityka wobec uchodźców na przykładzie kraju związkowego Wolnego Hanzeatyckiego Miasta Brema*), Aleksandry Kruk (*Sprawy Afryki na Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa (2015–2019)*), Krzysztofa Malinowskiego (*Uprawnienia kontrolne Bundestagu w perspektywie udziału Niemiec we Wspólnej Polityce Bezpieczeństwa i Obrony*), Aleksandry Trzcielińskiej-Polus (*Trzydzieści lat stosunków polsko-niemieckich w cieniu historii (1990–2020)*), Michała Kosmana (*Polsko-niemieckie stosunki polityczne na przestrzeni trzech dekad po zjednoczeniu Niemiec – główne zagadnienia*), Jakuba Stankiewicza (*Znaczenie rozmieszczenia baz i instalacji wojsk armii amerykańskiej w Europie w XXI w. dla wzrostu bezpieczeństwa europejskiego na przykładzie Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Federalnej Niemiec*), Mieczysława Stolarczyka (*Reparacje wojenne dla Polski od Niemiec w latach 1945–2020*), Małgorzaty Czermińskiej (*Europejskie Partnerstwo Wschodnie – wymiar polityczny, ekonomiczny i bezpieczeństwa zacieśniania stosunków ze wschodnimi sąsiadami Unii Europejskiej*), Anny Bałamut (*Problem bezpieczeństwa energetycznego Polski w latach 2015–2020*), Rafała Kęska (*Tendencje eurosceptyczne w Ukrainie po Rewolucji Godności*), Włodzimierza Bonusiaka (*Ukraina–Polska: nadzieja na powrót do „strategicznego partnerstwa”*), Lubomira W. Zyblkie-

wicza (*Republika Federalna Niemiec–Chińska Republika Ludowa*) i Ryszarda Zięby (*Polska w OBWE*).

***

Liczymy, że ten szczególny numer znajdzie uznanie czytelników ze względu na poziom naukowy oraz przesłanie, jakim jest zachowanie w pamięci dorobku prof. Erharda Cziomera, które będzie nam towarzyszyło przez kolejne lata.